

Toelichting op de restauratie en herbestemming van rijksmonument Toko Tjitjak

Inleiding

De restauratie van de rijksmonumentale stal met de huidige naam 'Toko Tjitjak' hangt nauw samen met de restauratie van de naastgelegen Bergdierenrots, eveneens een rijksmonument. Daar waar de rots al jaren door haar bouwvallige staat voor het publiek was afgesloten, leidde de voormalige stal de laatste jaren een ietwat zieltogend bestaan als horecapuntje en was alleen op hoogtijdagen geopend. Het opmerkelijke is dat het gebouw niet altijd op die plek heeft gestaan; het is de loop van haar bestaan twee keer verplaatst. Het was kennelijk nog goed genoeg om eerst in 1968 en vervolgens ook nog eens in de jaren negentig in z'n geheel te verplaatsen, uiteindelijk op een nieuwe fundering, dicht bij de Bergdierenrots.

De plek zo dicht bij de Bergdierenrots maakt het eigenlijk onontkoombaar, het nogal in het zicht en pal naast de looproute liggende gebouw ook te restaureren, niet alleen tegelijkertijd maar om financiële redenen ook in een en hetzelfde restauratiebestek.

Relatie met de omgeving

Niet alleen bij de rots en de toko is middels bouwhistorisch onderzoek goed gekeken naar ontwerp, materiaal- en kleurkeuze. Vooruitlopende op hetgeen in de nieuwe monumentenvisie van bureau SteenhuisMeurs - gereed in de loop van 2021 - nader zal worden beschreven, wordt bij de landschappelijke inrichting aansluiting gezocht bij de oorspronkelijke inrichting, voor zover deze de beleving en de plek van het monument in haar omgeving en de biotopenbeleving versterkt en indien simpelweg ook ruimtelijk mogelijk. Op vergelijkbare wijze wordt op dit moment aan de renovatie van het voorplein gewerkt, waar de oorspronkelijk lijnvoering langs het flamingoverblijf - met kleine maar noodzakelijke afwijkingen - wordt hersteld.

(Her)bestemming

Zoals bij zo veel monumenten in Diergaarde Blijdorp, eindigt de zoektocht naar een herbestemming toch vaak bij een invulling die dicht bij de oorspronkelijke bestemming ligt. Wellicht met andere of kleinere dieren, maar toch. Zo ook bij de Bergdierenrots, waar de bedreigde rode panda, een echt bergdier, gehuisvest zal worden. Bij de toko, oorspronkelijk stal maar al lange tijd een horecapunt, ligt dat anders. Daar vinden we juist de ruimte om het educatieve verhaal te vertellen over het leefgebied van de rode panda en de himalaya, ruimte die bij de Bergdierenrots zelf niet te vinden is. Het gebouw krijgt daarbij een doorloopfunctie zoals bij de Koedoestal succesvol omgezet. De toiletfunctie blijft wel gehandhaafd, want die is in deze hoek van de dierentuin onmisbaar. Horeca zal wel in de buurt blijven, wellicht middels een mobiel concept. Daar loopt nog intern onderzoek naar.

Scope

Zoals de scope van de aanvraag van de Bergdierenrots alleen het monument behelst, zo omvat de aanvraag voor de toko alleen het gebouw zelf. Het landschappelijk ontwerp is immers nog volop in ontwikkeling en kan ook niet los worden gezien van de herontwikkeling van het olifantenverblijf ten westen, de aansluiting op het huidige pandaperk (idem) en de inrichting van het terrein achter de Bergdierenrots aan de noordzijde; onderwerpen met veel vragen maar nog geen antwoorden. Bovendien is input gewenst vanuit de visie van SteenhuisMeurs, waar qua planning op gewacht kan worden.

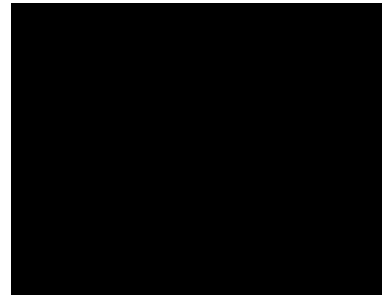
Planning

Indien de omstandigheden in Diergaarde Blijdorp het toelaten, en dan wordt met name bedoeld op voldoende externe financiering, is het bedoeling op het gehele project - dus inclusief Bergdierenrots - te starten in het voorjaar van 2021. Voor de opening wordt op Pasen 2022 gemikt.

Rolverdeling

Het project brengt de volgende rolverdeling met zich mee:

Opdrachtgever:	Diergaarde Blijdorp
Programmamanagement:	Diergaarde Blijdorp
Coördinerend architect:	BroekBakema
Ontwerp herbestemming:	SNA
Directievoerder monument:	Walraad Architecten
Adviseur waardestelling:	██████████
Adviseur constructie:	CAE Nederland BV
Adviseur kleurhistorie:	██████████

Diergaarde Blijdorp
Projectbureau
Januari 2021